

Lausunto Pohteen sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämissuunnitelman luonnoksesta 2027–2030, syksy 2026

Vastaaja:

-

Vastaus:

07.10.2026, 08.41 - 07.10.2026, 09.04

1. Lausuntoa antavan rooli *

Organisaation puolesta, organisaation nimi:

Taivalkosken kunta

2. Lausuntoa antavan yhteystiedot *

Etunimi	Mirva
Sukunimi	Haataja
Sähköposti	mirva.haataja@taivalkoski.fi

3.

TAIVALKOSKEN KUNNAN LAUSUNTO

Pohjois-Pohjanmaan hyvinvointialueen järjestämissuunnitelmasta 2027-2030
Taivalkosken kunta pitää järjestämissuunnitelman tavoitteita pääosin kannatettavina. Palvelujen vahvistaminen, moniammatillisen yhteistyön kehittäminen, henkilöstön saatavuuden turvaaminen sekä ennaltaehkäisevän toiminnan korostaminen ovat oikeansuuntaisia tavoitteita. Kunta korostaa kuitenkin, että palvelujen kehittämisen tulee perustua kuntalaisten todellisiin palvelutarpeisiin sekä harvaan asuttujen alueiden erityispiirteiden huomioon ottamiseen.

Taivalkoskella väestö ikääntyy, sairastavuus on korkea ja sosiaali- ja terveyspalvelujen tarve on keskimääristä suurempi. Tästä syystä palvelujen saavutettavuus, lähipalvelujen säilyttäminen sekä oikea-aikaisen avun saatavuus ovat kunnan näkökulmasta järjestämissuunnitelman keskeisimpiä kysymyksiä.

Taivalkosken kunta pitää merkittävänä riskinä palveluverkon keskittämistä suuriin keskuksiin. Palvelujen saatavuutta ei tule arvioida ainoastaan alueellisella tasolla, vaan myös siitä näkökulmasta, kuinka helposti kuntalaiset tosiasiallisesti pääsevät palvelujen piiriin. Palvelujen lähtökohtana tulee olla kuntalaisten tarpeisiin vastaaminen, eikä hyvinvointialueen toimintaa tule kehittää ilman vahvaa asiakasnäkökulmaa.

Pitkät asiointimatkat heikentävät erityisesti ikääntyneiden, pitkäaikaissairaiden, vammaisten henkilöiden, mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden sekä vähävaraisten kuntalaisten mahdollisuuksia saada tarvitsemiaan palveluja. Myös päivystyspalvelujen saavutettavuus on turvattava pitkien etäisyyksien alueilla.

Digitaalisten palvelujen kehittäminen on kannatettavaa, mutta niiden tulee täydentää, ei korvata, henkilökohtaista palvelua. Kaikilla ikäihmisillä ei ole käytössään älypuhelimia, tietokoneita tai riittäviä digitaitoja sähköiseen asiointiin. Kuntalaisten tulee jatkossakin saada palvelua puhelimitse, vastaanotoilla ja muissa henkilökohtaisissa palvelukanavissa. Erityisesti äkillisissä sairastumistilanteissa avun saaminen ei saa olla riippuvaista digitaalisista palveluista.

Taivalkosken kunta muistuttaa, että sote-uudistuksen keskeinen tavoite oli vahvistaa perusterveydenhuoltoa ja ennaltaehkäiseviä palveluja. Kunnan näkemyksen mukaan hyvinvointialueen kehittämisen painopiste on uudistuksen jälkeen kohdistunut merkittävästi erikoissairaanhoidon.

Erikoissairaanhoidolla on tärkeä rooli osana terveydenhuollon hoitoketjua, mutta hyvinvointialueen pitkän aikavälin taloudellinen kestävyys saavutetaan ensisijaisesti vahvistamalla perustason palveluja. Todelliset kustannussäästöt syntyvät siitä, että asiakkaat saavat tarvitsemansa avun oikea-aikaisesti ennen ongelmien vaikeutumista.
Taivalkosken kunta korostaa matalan kynnyksen palvelujen, sujuvan hoitoon pääsyn, kuntoutuksen sekä mielenterveys- ja

päihdepalvelujen merkitystä. Lisäksi kuntien hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö tulee nähdä keskeisenä osana palvelujärjestelmää. Ennaltaehkäisevään toimintaan panostaminen vähentää myöhemmin raskaampien ja kalliimpien palvelujen tarvetta.

Taivalkosken kunta on huolissaan omaishoidon tuen sekä sijaishoitajien palkkioiden mahdollisista leikkauksista. Muutoksilla on merkittäviä vaikutuksia niin lapsiperheiden, ikäihmisten kuin muiden runsaasti tukea tarvitsevien henkilöiden hyvinvointiin. Omaishoito mahdollistaa turvallisen asumisen omassa kodissa ja on tutussa elinympäristössä inhimillisesti, että taloudellisesti vaikuttava tapa järjestää hoivaa.

Kunta katsoo, että omais- ja sijaishoitajien aseman heikentäminen lisää raskaampien palvelujen tarvetta, kasvattaa omaishoitajien kuormitusta ja voi pitkällä aikavälillä lisätä hyvinvointialueen kokonaiskustannuksia tavoiteltujen säästöjen sijaan.

Vammaispalvelujen osalta Taivalkosken kunta pitää tärkeänä, että vammaisten henkilöiden pitkäaikaiset asumispalvelut järjestetään ensisijaisesti heidän kotipaikkakunnallaan tai mahdollisimman lähellä sitä. Läheisten, omaisten ja muun tukiverkoston merkitys asiakkaiden hyvinvoinnille, osallisuudelle ja turvallisuudelle on merkittävä.

Kunta suhtautuu myönteisesti Pohteen suunnitelmaan uuden toimintakeskuksen toteuttamisesta, mikäli se sijoittuu Taivalkosken kunnan alueelle. Kunta toivoo aktiivista vuoropuhelua hankkeen valmistelusta sekä tietoa suunnitelmien ja aikataulujen tarkentumisesta.

Samalla kunta esittää, että toimintakeskuksen suunnittelun yhteydessä selvitetään mahdollisuus toteuttaa samaan kokonaisuuteen asumispalvelutiloja korvaamaan Kuusamoon siirrettyjä Sinikellon palveluja. Lisäksi pyydetään huomioimaan, että asiakasmäärien väheneminen ei saa muodostua perusteeksi palvelujen siirtämiselle pois Taivalkoskelta, vaan tulee miettiä myös vaihtoehtoisia ratkaisuja palvelujen säilyttämiseksi omalla paikkakunnalla.

Taivalkosken kunta katsoo, että myös mielenterveys- ja päihdeasiakkaiden palvelut tulee mahdollisuuksien mukaan järjestää kunnassa, jossa asiakkaiden omaiset ja muu tukiverkosto ovat lähellä. Läheisten osallistuminen tukee kuntoutumista, lisää palvelujen vaikuttavuutta ja vahvistaa asiakkaan arjessa selviytymistä.

Taivalkosken kunta pitää erittäin tärkeänä, että hyvinvointialue huomioi kuntaan suunnitellut terveyskeskus- ja työkeskusinvestoinnit osana tulevaa palveluverkkoa. Kunta suhtautuu myönteisesti Pohteen suunnitelmaan uudesta toimintakeskuksesta ja välivuokrausmallin hyödyntämisestä, mikäli ratkaisut tukevat palvelujen saatavuutta ja kiinteistöjen tehokasta käyttöä.

Kunta pyytää hyvinvointialueelta nykyistä selkeämpää näkemystä kiinteistöjen pitkän aikavälin suunnitelmista. Taivalkosken nykyiseen sote-kiinteistöön on viimeisen kymmenen vuoden aikana investoitu merkittävästi, minkä vuoksi kunta pitää tärkeänä saada tieto kiinteistöjen tulevasta käytöstä hyvissä ajoin.

Lisäksi kunta pyytää lisätietoja järjestämissuunnitelmassa mainituista tulevista sote-ratkaisuista ja mahdollisesta uudesta sote-yksiköstä 2030-luvulla, jotta kunta voi suunnitella kiinteistöjen ylläpitoa, korjauksia ja investointeja pitkäjänteisesti ja kustannustehokkaasti.

Työllisyydenhoidon edistämiseksi Taivalkosken kunta pitää välttämättömänä, että hyvinvointialue ja kunta laativat yhteiset toimintamallit pitkäaikaistyöttömyyden vähentämiseksi. Kuntouttava työtoiminta, sosiaalinen kuntoutus, terveydenhuollon palvelut ja työllisyyspalvelut muodostavat kokonaisuuden, jonka onnistuminen edellyttää tiivistä yhteistyötä. Pitkään työttömänä olleiden henkilöiden työ- ja toimintakyky tulee arvioida nopeasti ja moniammatillisesti, jotta asiakkaat voidaan ohjata tarkoituksenmukaisiin palveluihin, koulutukseen, työllistymistä tukeviin toimenpiteisiin tai tarvittaessa eläke- ja kuntoutusratkaisujen piiriin.

Taivalkosken kunta toivoo Pohteelta nykyistä aktiivisempaa ja arvostavaa vuoropuhelua kuntien kanssa palveluverkon, investointien ja järjestämissuunnitelmien valmistelussa. Kunnilla on mahdollisuus osallistua ratkaisujen suunnitteluun ja löytää kustannustehokkaita toteutusmalleja, mikäli tieto suunnitelmista saadaan riittävän ajoissa.

Yhteenveto

Taivalkosken kunta katsoo, että järjestämissuunnitelman toimeenpanossa tulee turvata lähipalvelujen saatavuus, vahvistaa perusterveydenhuoltoa ja ennaltaehkäisevää toimintaa sekä huomioida kuntalaisten todelliset palvelutarpeet. Omaishoidon toimintaedellytyksiä ei tule heikentää, koska sillä olisi merkittäviä vaikutuksia lapsiperheisiin, ikäihmisiin, vammaisiin

henkilöihin sekä mielenterveys- ja päihdeasiakkaisiin.

Kunta pitää tärkeänä, että asumis- ja kuntoutuspalvelut järjestetään mahdollisimman lähellä asiakkaiden kotipaikkakuntaa ja läheisiä. Lisäksi hyvinvointialueen tulee huomioida Taivalkoskella suunnitellut investoinnit, vahvistaa yhteistyötä kuntien kanssa sekä antaa kunnille riittävästi tietoa palveluverkko- ja kiinteistöratkaisuista pitkäjänteisen suunnittelun mahdollistamiseksi.

Taivalkoskella 8.10.2026

Kunnanhallituksen puolesta

Mirva Haataja
Kunnanjohtaja